

Til
Justis- og beredskapsdepartementet

Oslo 9. februar 2016

HØRING – ENDRINGER I UTLENDINGSLOVGIVNINGEN

Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) står ikke på listen over høringsinstanser, men benytter allikevel retten til å avgi høringsuttalelse om forslag til foreslåtte endringer i utlendingslovgivningen.

N.K.S. er landets største kvinneorganisasjon med 41 000 medlemmer. Organisasjonen er livssynsnøytral og partipolitisk uavhengig. N.K.S. er demokratisk oppbygd, med sterk forankring i lokalmiljøet. Organisasjonen har som formål å bidra til et trygt og inkluderende samfunn ved å aktivisere medlemmene til frivillig innsats innenfor helse- og sosialområdet. Vårt hovedfokus er å sikre kvinner- i inn og utland- gode livsvilkår gjennom å arbeide for å bedre deres rettigheter og helse, samt bidra til inkludering.

N.K.S. driver integreringsaktiviteter for minoritetskvinner i ca 55 kommuner, er tilstede med aktiviteter på asylmottak og sendte høsten 2015 frivillige sanitetskvinner fra våre omsorgsberedskapsgrupper til Lesbos for å bistå flyktningene som kommer fra Tyrkia. Arbeidet ble gjort sammen med en lokal gresk NGO, Agalia, i oktober og november 2015. N.K.S. vil videreføre arbeidet på Lesbos fra mars 2016.

Generelt om de foreslåtte endringer i Utlendingslovgivningen:

N.K.S. har forståelse for at regelverk må gjennomgås for å sikre at man har lover som til enhver til er tilpasset kontekst og situasjon. N.K.S. er likevel sterkt kritisk til de endringer i utlendingslovgivningen som fremmes. Generelt mener vi at lovforslagene ikke ivaretar situasjonen for mennesker, særlig kvinner og barn, på flukt på en tilstrekkelig god måte, verken på kort eller lang sikt. For det andre ser vi ikke at lovforslagene vil medføre bedre integrering- og inkludering i det norske samfunnet.

Norge opplever økt tilstrømning av asylsøkere og flyktninger. Regjeringen har uttalt at integreringen må starte tidlig dersom vi skal lykkes i den integrerings- og inkluderingsjobben landet står overfor. Verken økt bruk av midlertidig oppholdstillatelse, strengere krav til beskyttelse, strengere regler for familiegjennforening eller skjerpede krav til permanent oppholdstillatelse vil bidra til å oppnå regjeringens hovedmål, nemlig integrering fra dag 1. Alle de foreslåtte endringene i Utlendingslovgivningen vil ytterligere bidra til at menneskers liv blir satt på hold over ennå lengre tid enn i dag. En konsekvens av dette kan være at utlendinger i større grad blir passive stønadsmottagere enn aktive samfunnsborgere ift dagens situasjon. Ambisjonen om arbeid og integrering fra dag 1 ser ut til å måtte vike for innvandringsregulerende hensyn.

N.K.S. ønsker å påpeke at norsk rett og forvaltning må samsvare med internasjonale forpliktelsene Norge har etter FNs kvinnediskrimineringskonvensjon, FNs rasediskrimineringskonvensjon, FNs Barnekonvensjon og FNs konvensjon til personer med nedsatt funksjonsevne.

N.K.S. ønsker å kommentere noen foreslåtte endringer spesielt:

Høringsnotatets punkt 6.4 Fornyet beskyttelsesvurdering ved fylte 18 år for enslige mindreårige asylsøkere

I høringsutkastets forslag til innstramminger på asylfeltet foreslås det å øke bruken av midlertidig oppholdstillatelse for enslige mindreårige asylsøkere. Det foreslås også å utvide aldersgruppen, noe som innebærer at en større gruppe unge vil kunne få midlertidig oppholdstillatelse. Dette vil ramme de mest sårbare barna. Istedenfor å utvides, bør ordningen med midlertidig tillatelser for asylsøkende barn avskaffes. Enslige mindreårige asylsøkere er barn som er på flukt alene, og har behov for ekstra omsorg og oppfølging. N.K.S. møter barn og unge i våre aktiviteter på asylmottak og vet hvor vanskelig det er å leve i en usikker situasjon. Vi er derfor svært bekymret for at dette vil ytterligere forverre livene til en allerede svært sårbar gruppe mennesker.

Vi mener ordningen bør avskaffes fordi midlertidig tillatelser:

- bidrar til å forverre den psykiske belastningen barna opplever ved å leve i en uavklart situasjon
- øker sjansen for at barn forsvinner fra mottak når de fyller 18 år
- er ikke i tråd med hensynet til barnets beste i henhold til Barnekonvensjonen
- ikke vil føre til at færre barn legger ut på flukt
- ikke vil bidra til integrering men ytterligere bidra til at enslige mindreårige asylsøkere lever et liv på vent, og ikke motivere for å bli aktive samfunnsborgere i en uavklart periode.

Høringsnotatets punkt 7. Endringer i regler om familiegjenforening

I høringsutkastet foreslåes det å innføre underholdskrav og krav om fire års arbeid eller utdanning i Norge før familiegjenforening kan finne sted. Departementet argumenterer med at en slik endring vil gjøre integreringsarbeidet enklere ved at det vil være et strekt incitament for integrering.

N.K.S. møter minoritetskvinner over hele landet som deltar i frivillige aktiviteter for nettverk, språktrening, arbeidskvalifisering og aktivt samfunnsbidrag. Vi erfarer at minoritetskvinner har vanskelig tilgang til arbeidslivet, ofte store forsørgeroppgaver i familien og mange lever isolerte og ensomme liv. Vi erfarer også at trygghet for at nærmeste familie har det bra, og det å kunne holde familien samlet, er meget viktig for både psykisk helse, evne til aktivisering, nettverk og integrering totalt sett. 4 års arbeid eller utdanning i Norge vil i realiteten bli mye lengre. Botid på mottak øker

ettersom saksbehandlingsskapasitet og tilstrømming ikke er koordinert fullt ut. Både søknadsprosess og ventetid for bosetting bidrar til at mange bor opptil 2 år på mottak. Etter bosetting starter introduksjonsordningen som pr i dag er beregnet til omtrent 2 år. I realiteten kan det bety at asylsøkere med innvilget opphold ikke deltar i arbeidslivet før 4 år etter ankomst til Norge. Å kreve 4 års arbeid eller utdanning i Norge før å kunne søke familiegjennforening kan i realiteten bety inntil 8 års adskillelse for familier.

I tillegg kan forslaget til endringer i regler om familiegjennforening ramme kvinner særlig hardt. Mange kvinner har store omsorgsoppgaver, og er utenfor det ordinære arbeidslivet. Å kreve fire års arbeid eller utdanning i Norge før man kan søke familiegjennforening vil kunne ramme kvinner særlig hardt.

Høringsnotatets punkt 8. Skjerpede krav til permanent opphold

I høringsutkastet foreslås det å skjerpe kravene til permanent opphold. Blant annet foreslås det i punkt 8.3.4 at utlendinger som innvilges opphold må være selvforsørget de siste tre årene for å kunne få innvilget permanent oppholdstillatelse. N.K.S. er bekymret for at dette kravet både vil bidra til at mennesker lever ennå lengre med usikkerhet og frykt for tilbakesendelse, at integreringen blir satt på vent, men i særdeleshet at dette kravet kan gå særlig utover sårbare kvinner. Som nevnt i punktet om familiegjennforening har mange kvinner store omsorgsoppgaver i hjemmet, er ofte den i familien med lavest utdanning, og har krevende tilgang til arbeidsmarkedet. Departementet åpner for at det kan gjøres visse unntak til denne bestemmelsen. N.K.S. ber om at kvinners stilling som omsorgsperson i hjemmet ivaretas i en eventuell unntaksbestemmelse til kravet om selvforsørgelse siste 3 år for permanent opphold.

Avslutningsvis vil N.K.S. påpeke at kvinner på flukt er en særlig sårbar gruppe. Ved søknad om opphold har kvinner rett til å få sin asylsøknad behandlet på en ikke-diskriminerende måte. For at kvinners krav til asyl skal kunne behandles på en akseptabel måte, må asylsystemet være kjent med former for forfølgelse, overgrep og brudd på menneskerettigheter som kvinner opplever fordi de er kvinner. Ved å unnlate å ta i bruk en kjønns sensitiv tilnærming i asylbehandlinger, kan det føre til inkonsistente asylbestemmelser, og dessuten at kvinner og barn frarøves sin rett til internasjonal beskyttelse. Norsk utlendingslovgivning må ivareta dette perspektivet.

Vennlig hilsen

Norske Kvinners Sanitetsforening

Grete Herlofson
Generalsekretær